

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆԳԵԱԲԹԻ ԵՒ ԵԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՍՏԷ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԼՐԱԳՐԻ
ԳԱՀԻՐԷ

Administration du journal arménien
LOUSSAPER

Boîte Postale 868 Le Caire (Egypte)

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

Եղիպտոս Արտասահման

ՈՂԷ ՊՐԶ

ԵԻԼԻՆ

Տարեկան	100	20
Վեցամսեայ	50	10
Եռամսեայ	25	5

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Նամակ և դրամ զրկել վարչութեան համաձայն

Չեանդիրները ետ չեն դարձաւիր

Ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ

Խմբագրատունը կը գտնուի Մանսուր Փաշա խաչիմ, քրտմուկ
գոյն վրայ, Գաֆէ և պար տը Թրանսի քաղաքին մէջ

Ս Ա Ր Ս Ո Ւ Ս Ը

Թիֆլիզի և Բագուի սարտափե-
լի պատահարները, որոնք ընդարձա-
կօրէն կ'արձանագրուին այս էջերուն
մէջ, ամէն հայ խորին տխրութեամբ
կը համակեն. ու միեւնոյն ժամանակ
ապշուածեամբ կը լեցնեն. Ամենքս ի-
րարու կը հարցնենք. «աս ինչ դար-
ձաւ որ հովը տաանկ մէկէն ի մէկ
փոխուեցաւ, երբ տահմանադրութիւն
հասկուելով, ազուր օրերու յոյսը
կուենայինք»

Սրիւնի մէջ լողայող, կրակի
մէջ վառուող երկրէ մը թռած հա-
ռաշնաբներն ու կայծերը չեն բաւեր
գիտակցօրէն կործնել յայտնելու հա-
մար. սակայն սարսաղագիցիկ երկու-
իրողութիւն տչրի կը զարնէ. Հիմակ,
ուս կ'առաջարկութիւնը ինքն իր
ձեռքովը աւերակ աւերակի վրայ կը
գիգէ, արունի հեղհեղները արունի
հեղհեղներուն հաւելն կը վազնէ.
Բեղրպուրկէն եկած հրահանգներու-
վը, Լէնկթիմուրի, Ճիւղիլ-խանի
օրերը կը վերանորոգուին. Թաթար-
ներու, Մանիօլեբու ժողովական
արիւնը նորէն կ'եռայ կը զեռայ ուս
երակներու մէջ, Թիֆլիզի ու Բա-
գուի ապստամբ բողաքներ կը հա-
մարուին ինչու:

Երկրորդ իրողութիւնը խաղա-
լը հայուն դէմ կը յարձակի. թըն-
դանօթը հայուն թագը կը ուժակոծէ.
Միեւնոյն հիմակ, հայ չկար, վրացի
չկար, ուս չկար. այլ՝ ժողով կար և
դէմը խաղալը. ինչու այս յան-
կարծական խաղաղը:

Կենտոն հարցեր այս ամէնը
որոնց պատասխանները գիւրտ չեն
տրուիր, գէթ առ այժմ, քանի որ
մեզի կը պակսին լիակատար տեղե-
կութիւնները. Բայց Ռուսիա գալա-
րուսի մէջ է, կայսրութիւն մը որ
հարկը քոստուն միլիոն ժողովուրդ
ունի, անծայրածիր տարածութեան
մը վրայ, այլապէս չեղերէ, կրօն-
ներէ կ'ազնուած, այդ կայսրութիւնը
երբ իր հիմերէն կը խախտի, պատ-
մութեան մէջ անմասն փլուզումի մը
սպառնալիքով, պէտք է յուսով թէ
չկուն քիթը պիտի չարունի, մէկուն

առնը պիտի չփլի. Մարդկեղէն
կենքերնիս ալ, երկրարանականին
կը նմանի. Հոգային կազմութիւն մը
այլակերպող մեծ ցնցումները առանց
անպատահալ թեանց չեն անցնիր. Ե-
թէ Արարտը այսօր փլուզու ելլէ,
կը կործնէ ք որ ստորեւը գտնուող
ժողովուրդը բան մը պիտի չզգայ.
Եւ սակայն, այդ վիթխարի փլուզու-
մը, մանկունակ խաղ մը պիտի հա-
մարուի, առնթներ այն միւս փլու-
զումին որ առաջկան Միահիւանու-
թեան փլուզումը պիտի ըլլայ:

Ծայրայեղ ազատական Ռուսները
իրենց հայւնիքը կուգեն դաշնակից
նահանգներու. Հանրապետութեան
բարձրացնել Թաթարք թուով պիտի
հրատարակենք Մարեկի ոչադրու-
մէկ թղթակցութիւնը, Ժընէվէն դըր-
ուածէն հանրապետական խորհուրդ-
ները բաւական կը լուսարանէ. ինչ-
պէս կ'երեւի նոյն թակ այդ գրուած-
քէն ալ, հայեր եւս գաղափարակից
կը թուին ծայրայեղ Ազատականներու:

Ծրագրիները յաջողին թէ ոչ,
անհղ սարսուժը Ռուսիան կը ցնցէ.
Ռուսարուսէն շատ բան կը փլի.
Վախ տնոնց որ այսօր փլաթակնե-
րուն տակը կը մնան. բայց երեւի
անոնց որ վաղուան համար պիտի
ապրին:

Ա. Ա.

ՏՈՒՐԻԿ

ՏՊԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Փողոցի մէջ)

Գահիրէի Պէնի-Սուրէն փողոցը՝ թէ
որ «հայկական փողոց» կոչուու ըլլանք,
սխալմունք մը գործած պիտի չըլլանք
կարծեմ. ինչու որ, անձնուր Գահիրէ-
արնակ հայ անհատի յայտնի բան մըն
է թէ՛ եկեղեցին յաղթականօրէն՝ հոն
կանգնած, Ռուսորդարանիս անոր շրջա-
փակին մէկ անկիւնը ողմուած. ախ, ու-
ղորմուէ, խղճուէկ պարտունիս ալ Աս-
տըծու տանը յարակից:

Փողոցի խանութները ընդհանրապէս
հայ փողոցաբանակ վաճառականներէ և ար-
հեստարներէ զրաւուր են. Անանկ որ,
ճամբան քաւած ատենիս, զօւար պիտի

չըլլայ իրաքանչիւր քալափոխի՝ լսել ու
մտիկ ընել՝ Թերիաշ հայելարով մը հա-
մեմուած հայկական սրամտութիւններ և
կամ Թրքելար բարբառով շաղախուած ան-
ճահ խոսուրտութիւններ:

Պակաս բան մը մնաց:

Սահաւորի ամենքը լման եղաւ. Աս-
փողոցը հայերունն է:

Օրին մէկը, իրիկնաղէմին, զիպուածը
զիս քնեց տարաւ Պէնի-Սուրէն, ուր,
մոռցանք ըսելու թէ՛ կեսարացիին ապուխ-
աւն ու երչիկն ալ իրենց կծու հոտը ու-
նին տարածած, փողոցի շրջահաշիւ մըթ-
նուրտին մէջ:

Եկեղեցիին մօտ տեղուանքն եմ
թէ և արեւ մարելիք չէ՛ տակաւին, սա-
կայն, ալ մարմուն, դակուն աղաւ ցու-
քերը կան տանիքներուն կտուրը փակած,
զեղնազոյն պատտառի կտորուանքներուն
նման, վերջապէս ձմեռուայ տրտում,
տխուր արեւ մը:

Հագիւ քանի մը քալ կը պակսէր
եկեղեցիին բակը մտնելու, երբ, մէկէն
կը տեսնեմ երկլեցեակ մը պատանեակ-
ներ, որոնք զիս կանխելով, շրջափակին
շուռնէն գուրս կը խոժեն, զինուորական
կարգով մը գրեթէ:

Վարկենապէս միտքէս կ'անցնի թէ՛
սրունք հոշակաւոր Գալստեան վարժարա-
նին սանտ լինելը ըլլաւ են:

Եթէ, եկեղեցիին սրբատաշ մարմա-
րեղէններէն անջատ, փողոցին ամենահե-
ռու մէկ ծայրն ալ հանդիպէի պատանի-
ներու ալի շարքին, նորէն՝ առանց մամը-
տալու պիտի ըսէի թէ՛ ասոնք հայ վար-
ժարանի մը հայ ուսանողներն են. ինչու
որ, ալի տանեակ մը մանչուկներու դի-
մագիծներուն վրայ կարծես ազդութիւններ
կը կարգացուէր. Արդէն մենք անանկ
եղած ենք. որ միջավայրի մէջ ալ գտնու-
ւինք, ինչ հասակի և ինչ որակի ալ պատ-
կանինք, հայութիւնիս անպատճառ կը
փայլի մեր վրայէն:

Ամենէն աւելի բնորոշ յատկութիւնը
gualiteն, զոր նշմարեցի օտարութեան
մէջ ծնած ու սնած ատ հայկականութեան
վրայ, սա էր թէ՛ այտերին շափազանց
զուստ. իսկ աչքերնուն մէջ մեղամաղձիկ
արտայայտութիւն մը կը խաղար, կարծես
վրանին խղճաւը կուգայ մարդուն:

Շատերուն հագուստ ու կապուստը
թափթիւնկ, և կազմուածքին, Աստուած
իմ, ինչքան նիհար, ինչքան ալ տկար:

Երբեք միս չեն՝ ծամած ատ խեղճու կնե
և երբեք մաքուր օդ չեն շնչած:

Ինչպէ՞ս մտածել թէ՛ անոնք պիտի
ըլլան, վաղուան նորածնուդ աղաւ հայ-
րենիքի մը քաջամարտիկ զինուորները յաղ-
թապանծ:

Արդէն, կիրակի օր մը, Առա չնա
Հայրը, իր քարոզին մէջ Ազգային դպրո-
ցի անարիւն և անուժ աղքատ ուսանող-
ներուն վրայօք կ'ակնարկէր. Ճար մը
խորհուեցան և գործադրուեցան արգեօք:

Մեղք են, սիրելի հայրենակիցներ,
օգնութեան հասնինք դա մեռնող սերուն-
դին. ապագայի մեր յուսոյ ծաղիկներուն
որոնք ժամանակէն առաջ խորշակահար
կ'ըլլան կոր:

Մեղք են . . .

ԳԱՒԱՌԻ ՏՂԱՔ

ՕՏԱՐ ԷԶ

ՅԱՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Սրիւնի մը հոգին կը հառնչէ
Մարդի մը խորը մեղանոյշ.
Վճիռ է սառնեղ որ կը շնչենք
Քու ճերթուածդ լուսունի:

Դիշեր մեղկութեան, գիշեր խաղաղքի,
Որ՝ վէտվետուն ժեստով՝ կը գնե
Քու անուրջ վարքիդ մէջ
Լուսինը, Արեւելքի գոհար:

Սիւլա, Սիւլի և Սիւլաներ,
Գեղուհիներ՝ փոփոխ կապոյտ նայուածքով,
Ասաղը աղբիւրներուն մէջ կը հայի,
Գացէք արծաթէ արահետներէն:

Շուտով քայլէք -- ժամն այնքան կարճ է --
Քաղելու խոտովանութեանց պարտէզէն
Սիրտերը սր կը մեռնին
Չեր մաղբուրն մէջ մեռնելու երազէն . . .

ԱՊՔԻ ՍԱՄԷՆ

(*) Arpège.

Մանթ. Այս աղուր բանաստեղծու-
թիւնը թարգմանած է Վահան Մալեզեան,
Լուսինի մը. Այլա Սալէնի, վաղա-
մեռիկ բանաստեղծին որուն մահը սուգ
մը եղաւ գրականութեան համար:

ՄՏԱԾՄՈՒՆՔՆԵՐ

Լսելով ինչ որ ըսելու անպատճառ
պարտաւորեալ չեն, միշտ կը շահին:

ԳՐԱԿԱՆ ԱՅԺՄԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԻՖԼԻՉԵԱՆ ՀԱՆՏԻԳՈՐԸ

Մոսկովի ամսագրերի մասին Սեպտեմբերի թիվը ստացանք:

Առաջին յոգուածը, Պ. Վ. Փափազեանէն գրուած, «Անտառը շարժում է», խորհրդանշան զրոյց մըն է որ, եթէ չենք սխալիր, կը պատկերացնէ Ռուսիան որ «շարժում է»:

Նոր աշխարհին համար Պ. Բ. իշխանեանին երկու յոգուածները, «Տնտեսական զարգացման ֆազերը» - մենք պիտի ըսէինք «Փուլերը» - Ֆրիդրիխ Էնգելսի կենսագրականը, Երկուքն ալ գրուած են ըստ բաւականին զարգացեալներու համար, առնոց համար՝ որոնք արդէն կը ճանչնան ընկերակարգութեան երեւելի անձնաւորութիւնները, ու ընտելացած են տնտեսական գիտութեան և միջազգային բառախօսութեանց: Օրինակ, «Ի հարկէ, մեզ գրադեցնող քննադատի վերնագիրը լինելով «Տնտեսական զարգացման ֆազերը», կարելիութիւն չպիտի տայ մեզ, մանաւանդ այս հանդէսի էջերում, երկար ծանրանալու ամեն մի ֆազի մէջ հասարակութեան սոցիոլոգիական ստորակառուցի կրած փոփոխութիւններին վրայ՝ առաջացած տնտեսական ֆազերներէ և յարաբերութիւններէ ազդեցութեան տակ»:

Հ. Ալեքանդր, յոգուած մը ունի, շարունակուած ու շարունակելի, Համառօտ տեսութիւն մըն է «գեղարուեստի զարգացման սկիզբէն մինչև նորագոյն շրջանները»:

Այս վերադասութեամբ հանդերձ, յոգուածը, որ արեւմտեան բարբառով է, պարզ ու գիւրահասկնալի ոճ մը ունի, ու արեւմտադիտական բառերը հայեւոր գրուած են, փակագրով մը մէջ ունենալով ֆրանսերէնը:

Պ. Մ. Նալբանդեանի «Գիտութեան աշխարհից» յոգուածը այժմէութիւն է, նիւթ ունենալով «Արեւին ամբողջակի խաւարումը»:

Կը շարունակուի Բրնէ Պազէնին «Օպերէները» վէպը, խմբագրութիւնը սքանչելի մտածմունք մը ունեցած է, թարգմանել տալով Ֆրանսայի վերջին տարիներու էն գեղեցիկ վէպերէն մէկը:

ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ
Լոնտոնէն Նոյեմբեր 10ին կը հեռագրուի, թէ Բեդրպուրկի և Վիեննայի կառավարութեանց կողմէն միւս Պետական գործակալներու համար նաւային ցոյց մը ընելու սկզբունքը կատարելագոյն ընդունուած է:

Գիտմաները կը շարունակէ, սուլմանը համոզելու համար որ խոյս տայ այն հետեւանքներէն որ անխուսափելի պիտի ըլլան իր մերժումին երկարաձգումը:

Սուլմանը ցաւ յայտնած է, որ պիտի չկարենայ տեղը աւել և յայտարարած է որ Թիւրքիոյ գէմ քոնսարարի միջոցներու կիրարկումէն առաջ գալիք հետեւանքներուն պատասխանատուութիւնը Պետութեանց վրայ կը թողու:

Սուլայի վիեննայէն ալ կը հաղորդուի, թէ, հոն գիւտագիտական շրջանակներու մէջ, կը կարծուի որ սուլմանը տեղի տալու վրայ է:

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Խոտալիոյ Երեսփոխանական Ժողովին անդամ Պ. Ֆելիքէ Սանթիանի, Հայկական խնդրին վրայ շատ նշանաւոր յոգուած մը հրատարակած է, Խոտալիոյ էն մեծ հանդէսին, Նոսփա Անթուոյ Ճիսի Հովտներէ 16ի թիւին մէջ:

Գրագէտ երեսփոխանը, նկարաւէտ ոճով մը կը խօսի Արարատի վրայ, այն, «վէմ անկեան»ը ուրիշ կը մեկնին Հայոց երեք մեծ բաժանումները. Թիւրքիոյ, Ռուսիոյ, Պարսկաստանի հայերը:

Պ. Սանթիանի կը նկարագրէ Թիւրքիոյ Հայաստանի սոսկալի վիճակը, կը յիշեցնէ Պերլինի գաղտնիքը, որուն երաշխաւորութիւնը բարձրած չըլլալով Հայաստանի վիճակը, Հայերն ալ գիմեցին տրդի վերածառութեան գերագոյն խօսքին՝ ռուսերէն Հաւածանքները սաստկացան տեղի վայրագորէն:

Խոտալիոյ երեսփոխանը կ'առաջարկէ Կոյսերական քոմիտէի մը անունով, լիազօր իշխանութեամբ, բարեկարգութիւնները գործադրելու համար, մեծ պետութեանց ներկայացուցիչներն ալ իրեն աջակից պէտք է ըլլան:

Այսպէս, մէջտեղէն պիտի վերնայ, գալթակղութիւն մը և վտանգ մը, ու արդարութիւնը, որուն իրաւունք ունին Հայերը, պիտի կրնայ յաղթանակել:

Հոն վարը շատ արցունքներ թափուեցան, շատ արիւն հոսեցաւ:

Այս յոգուածին հրատարակութիւնը մեղի համար բաշխուեցաւ մըն է, նկատողութեան տունելով թէ հեղինակ-երեսփոխանին և թէ Հանդէսին մեծ կակ կարեւորութիւնը: Ռուսաւարտագէտ, սիրտ կ'առնենք, վասն զի Հայաստանական այս զգացումը կը յայտնուի Խոտալիոյ մէջ, ուր քաղաքական շրջանակները, այլևայլ պատճառներով չեն ուզեր Թիւրքիոյ հակառակի:

Պրոյս Անգլիոյ մէջ, Սանթիանի Խոտալիոյ մէջ համանման ծրագիրներ

կը յղանան Հայաստանի բարեկարգութեան համար: Ոչազբաւ զուգարկութիւններ, որոնք հայ ազգին վրայ պարտականութիւններ կը դնեն, մէկն ջանք ընել որպէս զի չխրոչեցնենք Եւրոպայի մեր բարեկամները:

ԹԻՖԼԻՉԻ ԶԱՐԴԵՐԸ

ՀԱԶԱՐ ՄԵՌԱՍ

Սրահի քաղաք մը:—Յիւս Զարդիս:—Տղոց գիտելները:—Հայտնի շարժում մը:—

Թիֆլիզէն Նոյեմբեր 6 թուականով «Ժողովուրդ»-ին կը հեռագրուի:

Այսօր փողոցներուն սալաքաղաք կը լուսն, և մեծները կը թաղեն: Մեծ ռաւտար թափօրները իրարու կը յաջորդեն, արագաշարժ, անշուշտ, լուսնու մոնթ:

Ժամը 5 1/2ին վերագառնալով օթել տ'Օտիան, կը տեսնեմ որ կը վերցնեն գիտելները և զանոնք բազմաթիւ սալաքները կը լեցնեն: Ըստ վկայութեան սպաներուն իսկ, 5000 փամփուշտ այրած է:

Միջափ զոհ ըրած է շաբաթ իրեկուան կոտորածը: Կիրակի հարկ եղաւ որ, հաւանական նկատեմ ոչ թէ 200 թիւը, այլ 1000 մեռած, զորս սպանները իրենք իսկ կը հաստատեն:

Հիմակ որ, տեղեկութիւններ կրնան հաւաքուիլ, վկայութիւններ կը խօսին, գիտելները ներքնաշարկները լեցուած են և հիւանդանոցի պարտէզին մէջ կը դիզուին ու աշխարհ փոսեր կը փորուին, ճշմարտութիւնը դեռ աւելի ահեղ կ'երևնայ: Բողոքները վայրագ կոտորածներ ըրած են: Առաջին իրկէօնին մէջ մեռուած աղոց թիւը 15 է, ծանրապէս վերաւորեալները 30—40:

Գօլովինսկի ծառուղիին անմիջապէս մօտ տան մէջ 60 դիակ գտնուեցան: Սէքը Արդիսից և Հայկական քիւլը կատարուած կոտորածներուն վրայ, պէտք է աւելցնել Թիֆլիզի օրագրին (Թիֆլիզսկի լիսթ ?) խմբագրատան ջարդերը: Գօլովինսկի ծառուղին 150 մէթր տարածութեան վրայ ինկան 300 մարդ, կին, աղայ: Արդ հրացանաձգութիւնները հրնձեցին, սրբեցին ամբողջ ծառուղին, պատին փողոցը, քաղաքային պաշտօնատան հրապարակը, հին թաղերուն նեղ փողոցները, կուրի միւս ակին վրայ կայ որ սպանդանոց մը դարձաւ:

Առջի օրուէն ի վեր որոշուած և պատրաստուած կոտորածի մը պատրուակին գալով, վերապահութեամբ պէտք է ընդունիլ առաջին իրկէօնի աշակերտներէն Չարասի ցոյցին վրայ արձակուած ռուս զինուորի երեք հարուածի պատճառաբանութիւնը: Այս խնդրի մասին շատ անասողութիւն և հակասութիւններ կան: Իրկէօնը հիմակ զօրանոցի մը վերածուած է, ինչպէս նաեւ ամէն կասկածելի տուններ: Միւս գիտագիտներու և կրթական հաստատութեան բոլոր ուսուցիչները իրենց պատմութեանցը դադարեցուցին, և ճիշտութիւն կը պահանջեն գէպքերու պատասխանատուութեան վրայ:

Ընդհանուր գործադուլը, այս անգամ

սուրեն է վեր վերջացած է: Եւրոպայի նո-
րէն պիտի վերսկսի, եթէ փոխ-արքան
չունէ Յեղափոխ վարչութեան պատգամա-
ւորներուն տուած խոստումը թէ պաշար-
ման վիճակը պիտի վերջնէ: Բայց այս
տոեքեայթ թմրածութեան ներքեւ կացու-
թիւնը կը ծանրանայ հայակեր շարժումով
մը որ կը համապատասխանէ Ռուսիոյ հա-
կահեական շարժման, և սր առաջ կուգայ
կառավարական միեւնոյն ներշնչումն:

Այս ժամէս արդէն ահալի սպանա-
ւիջներ կը ծանրանան թիֆլիզի Հայոց
վրայ, և կարելի է երկնչիլ թէ Բագուի ող-
բերգութիւնները պիտի կրկնուին:

Այնն օր հարիւրներով թաթար կը
բերուին:

Բագուէն մահաւարտութիւն լուրեր կը
հասնին. ամբողջ փողոցներ թողանօթի
հարուածներով կործանեցան:

Տասը օրէ ի վեր թղթատարական
ռեէ հաղորդակցութիւն չ'ըլլալով, առժամա-
պէս թիֆլիզ բնակող օտարականները հե-
ռագրական սպասարկութեան յաճախակի և
երկարատեւ ընդմիջումներ կը կրեն: Վի-
ճակն իսկ ահալի գէշ է, քան թէ պաշարեալ
քաղաքի մը մէջ:

Սարսափը կը շարունակուի:

ՌՈՒՄԲԸ ՊՈԼԻՍ

Չորեքշաբթի օրը Պոլիս, Բերա
ռուս մը նետուել է, սուլթանին
անձնական ստորկանապետ Ֆէհիմ
փաշային կառքը, առանց մարդը ըս-
պանելու կամ վիրաւորելու: Կառ-
քին պզտիկ ֆեսներ եղած են:

Երեք հայ ձերբակալուել են,
իւրը կասկածելի:

Ինչո՞ւ նորէն Հայերը կասկա-
ծելի ըլլան: Հարուածին թիրախ
եղող փաշան, յատկապէս Հայոց հետ
գործ մը չունի. այլ բուն իսկ մահ-
մէտականներն են իր ռիսիւնները:

Ֆէհիմ փաշան, սուլթանին հան-
գերձապետ իսմէթ փաշային գաւակն
է: Ինքն էր որ 1893ին վերջերը ի-
րիկուն մը Պոլիս, Բանկալիէն Բե-
րայի ճամբուն վրայ առանդարտ հո-
գի վիրաւորեց, թիւին տակ պահած
զանակով մը, իր բաժնիւնը ցոյց
տալու հրահանգ ստացած ըլլալով
ուղղակի սուլթանէն: Թիւրքին մէկը
իւր ոճրագործը դատարան հանեցին
և գատապարտեցին, միւս գոնէն ալ
թողուցին որ երթայ:

Հիմակ, գրեթէ սուրբ է որ
թիւրքերն ալ կը սկսին շարժիլ Ռու-
սիոյ Յեղափոխութեան ազդեցու-
թեամբը, և ապահովարար, արձակ-
ուած այս ռուսը իրենց ձեռքէն
նետուել է:

ՍՈՒԼԹԱՆԻ ԴԷՄ

ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁԸ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ

Թայագ Կ. Պոլսոյ իր թղթակ-
ցէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը
հրատարակէ:

Յանձնաժողովը, որ Նէճիպ փա-

շա Մէլամէյի նախագահութեան
ներքեւ կազմուած է, գտնաւ հա-
մար սուլթանին գէմ սպանութեան
փորձը ընդհանրէ, իր գործը լինելու
ցած է, և իր տեղեկագիրը հիմակ
սուլթանին կը ներկայացնէ: Չեռք
բերուած ապացոյցները ցոյց կուտան,
թէ այդ ոճիւրը գործն էր Հայ յե-
ղափոխական քովիթէի մը, որ մեծ
գումարներ ունէր իր տրամադրու-
թեան ներքեւ, ինչպէս նաեւ անձնուէր
ու աներկիւզ գործակալներու թիւ մը:
Նպատակն էր Պոլիս առաջ բերել
քառասական վիճակ մը, որ եւրոպա-
կան պետութիւնները պարտաւորէր
իրենց զօրութիւնները հոն զրկել,
բարեկարգութիւնը վերահաստատե-
լու, և իրենց հպատակներուն կեանքն
ու ստացուածքը պաշտպանելու հա-
մար: Գլխաւոր դաւադիրները կը
թուին ըլլալ, Ռուսիայի հայ մը,
Լիբրա Ռիբրա ծածկանունով, Պեր-
լինէն երիտասարդ հայուհի մը, որ
Ռազինա Ֆէյմ անունը առած էր, և
Պիճիկայի մը, Էտուարդ Ժոսիս
կարեւոր դաւադիրներէն միակը որ
չի կրցաւ փախչիլ:

Ընդհանուր սքանչացում առաջ
բերած է, այն ճարտարութիւնը,
որով Նէճիպ փաշա յաջողեցաւ ամե-
նակնճառ դաւի մը բոլոր հանգոյց-
ները քակել: Սակայն, մեծապէս ցա-
ւալի է որ, յեղափոխական քովիթե-
ներու չարագործութեանց յայտնու-
մի հետեւեալը եղաւ հալածանքներ,
որոնցմէ տանջուեցան յանցաւորին
տեղ անմեղները: Բազմաթիւ հայեր,
մատնիչներ եղան վարձատրութիւն-
ներ ստանալու փափաքով, և փութա-
ցին ընդհանրապէս սուտ ամբաստա-
նութիւններ ընել իրենց ազգակից-
ներուն դէմ: Բազմաթիւ հայեր
բանտարկուեցան և աքտորուեցան
պարզ կասկածի մը վրայ: Ռաբիշներ
ալ, պատմուեցան ամբաստանութիւն-
ներով որոնք դաւադրութեան հետ
յարաբերութիւն չ'ունէին:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Վահմ. Պօղոս փաշա, վերջացող
շարժումն մէջ Առաջնորդարան եր-
թալով, Գալուստեան վարժարանին
կառուցման յանձնաժողովին ներ-
կայացուց, նոր շէնքին յատակագի-
ծը, զոր ինք պատրաստած է:

Գարոյցը՝ երկսեւ հինգ հարիւր
աշակերտ պարունակելու ընդարձա-
կութեամբ՝ միացարկանի պիտի եր-
կըննայ, մէկ կողմէն պարտէզին միւս
կողմէն փողոցին վրայ նայելով: Ա-
ռողջապահական նորադպն գրու-
թեանց համեմատ պիտի շինուի, հա-
տարապէս հովանուն ու տեղեւա-
ւէս:

Տակաւին որոշուած չէ թէ ման-
կապարտէզը առանձին տեղ մը պիտի
հիմնուի թէ նոր կառուցուելիք շէն-
քին վրայ յարկ մը պիտի յատկանայ
անոր:

Այս յատակագիծը յանձնաժո-

ղովէն ընդունուելէ յետոյ պիտի ներ-
կայացուի երեսփոխանական ժողո-
վին, որուն վաւերացումէն յետոյ
կառուցման գործին պիտի ձեռնար-
կուի: Կը յուսացուի որ շէնքը ու-
թիւ ամուսն մէջ աւարտի:

Գալով հին շէնքին, եթէ առ-
ժամեայ յարկ մը չգտնուի մօտերս,
Հոգաբարձութիւնը պիտի պարտա-
ւորուի բաւականանալ նորոգումներ
ընելով, փլուզումի վտանգի մը առ-
ջէն առնելու համար:

ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Առաջնորդ Հայրը հինգշաբթի իրի-
կուն Աղեքսանդրիա մեկնեցաւ, ընկերակ-
ցութեամբ Տէր Աւետիս քահանայ Եպիս-
կոսի, պատրիարքական կոնդակին ընթերց-
ման համար:

ԼՈՒՍԱՅԵՐԻ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

Եր. 5 Նոյեմբեր

Առիւծի մորթ հագած էշը կըր-
նայ որոշուիլ տանց ակնոցի:

Կեր. 6 Նոյեմբեր

Մարդ իր ընտրած բեռին ծան-
լութիւնը շատ չ'զգար:

Բշ. 7 Նոյեմբեր

Խօսողը կը ցանէ, լսողը կը քաղէ:

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Համբաւուր Ապու Եալլագ աւագա-
կը ձերբակալուել է: Այսմ Աղեքսանդրիոյ
կուլէնոսան դայն կը հարցաքննէ: Եալլագ
յայտարարել է, թէ ճշմարտութիւնը ամ-
բողջապէս պիտի խոստովանի:

Օթմոսպիլ օթիւպիւնները, վաղը եր-
թեակը 20 զըռ ողնով, Եէրըզաի, Գոն-
թիւնանթալի և Բուրգբու միջեւ պիտի բա-
նին:

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր

Հեռագիրներուն մէկ մասը ահ'ս
հրդ երեսը:

ՌՈՒՍԻԱ ՅԵՂԱՓՈ

Լոնտոն, 15 Նոյեմբեր
Ռուսիայէն առնուած բոլոր լու-
րերը, ցոյց կուտան թէ վճռական
կոիւր կը մղուի իշխանութեան և յե-
ղափոխութեան միջեւ:

Բեդրպուրկ, 16 Նոյեմբեր
Հիմակ 89,000 հոգի գործադուլ
կ'ընեն:

Վայրկեանէ վայրկեան ժողովը-
գային շարժումի մը կը սպասուի:

Կացութիւնը այնքան ծանր է
որ անգլիական դեսպանատունը հարկ
եղած միջոցները ձեռք կ'առնէ մինակ
կիները հեռացնելու համար, վար-
ժուհի կայլն: Այն կիները որոնք միայ
կ'ուզեն, վտանգը յանձն առնելու են:
Արուեստաւորներու միութիւնը
որոնց գործադուլ ընել, որպէս զի

քաղաքական նորանոր տեսիլով ին-
ներ ձեռք բերէ:

Վլատիկոստոք, 15 Նոյեմբեր

Պահեստի զինուորները իրենց արձա-
կումը պահանջելով քաղաքը թալանի տը-
ւին:

Բեդրպուրկ, 15 Նոյեմբեր

Վլատիկոստոք ըմբոստացում պայ-
թեր է: Ծանր կոխներ տեղի ունեցած են
ապստամբներուն և հաստաթիւ գործադու-
ղներուն միջեւ: Երկու կողմէն ալ զինուոր-
ներ և նաւազներ մասնակցած են: Քաղ-
քին մեծ մասը բացբու մէջ է: Ապստամ-
բութիւնը խղճուեցաւ, պաշարման վիճակի
հաստատմամբ:

Բանուորական խորհրդի պատգամա-
ւորները որոշեցին այս օր ընդհանուր գոր-
ծադուլ սկսիլ, տիրութանքները չուզելով
աշխատանքի տեղադրութիւնը ութը ժամուան
իջեցնել: Բայց կը կարծուի թէ գործադու-
լին նպատակը պարզապէս քաղաքական է:
Կացութիւնը շատ տագնապալից է:

Բեդրպուրկ, 16 Նոյեմբեր

Չարը շնորհաւորութիւններ զրկեց
Պետարիոյ կառավարին, զոր հրեաները
պատասխանատու կը բռնեն Բիշնէլի և ուրիշ
տեղանքի կոտորածներուն: Ուրիշ Ուքա-
զով մը Չարը շնորհակալութիւն կը յայտ-
նէ Օտեսայի զօրախմբերուն, վերջին ան-
կարգութեան միջոցին իրենց օրինակելի
ընթացքին համար: Այս երկու իրողու-
թիւնները թէ զայրոյթ և թէ վրդովում կը
պատճառեն Հարաւային Ռուսիոյ մէջ:

Կ. Պոլիս, 16 Նոյեմբեր

Պետութիւնները վերջնապէս մը յանձ-
նեցին Մակեդոնիոյ ելմտական բարեկար-
գութիւնները ընդունել տալու համար: Եթէ
Դուրը մերժէ, նաւարածիւնները Պելքա պի-
տի հաւաքուին:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՔՐԷՏԻ ՖՈՆԴԻԷ

15 Նոյեմբեր 1905

254րդ վիճակահանութիւն

3 010 արծէթ գլխերու

Թիւ 84,317 յահեցաւ 50,000 Քր.

Հետեւեալ 25 թիւերը յահեցան

1000 ական Քրանդ

4,759 21,801 27,356 42,660

59,740 74,938 93,769 102,127

103,689 121,941 152,517 157,647

161,275 162,530 163,195 170,086

193,364 199,133 219,841 241,213

246,476 276,101 292,160 312,800

383,314

33րդ վիճակահանութիւն

3 010 արծէթ գլխերու

Թիւ 515,907 յահեցան 50,000 Քր.

Հետեւեալ 25 թիւերը յահեցան

1000 ական Քրանդ

402,289 405,386 414,452 419,337

429,554 430,371 435,029 459,273

471,698 490,715 497,111 510,756

549,480 550,833 563,295 584,257

631,851 639,811 649,248 688,782

692,320 725,935 756,233 782,144

797,016

ԾԱՆՈԹՅՈՒՆ

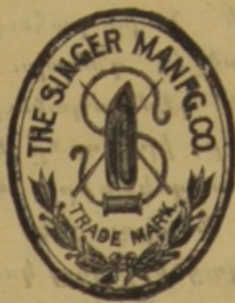
Տրթ. Եւրոպական կը ծանուցա-
նէ իր յարգող յաճախորդներուն, որ
կարճ բացակայութեան մը յետոյ վե-
րադարձած ըլլալով քաղաքս, հաս-
տատուած է իր նոր բնակարանին
մէջ, Եւրոպա Մահաճաշտ Ալի, Մու-
այլատի թերթին մէջ, ուր հիւանդ
կ'ընդունի, նախկինին նման տմեն օր
ժամը 3-8:

(4-Գ)

ՄԻՆԿԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ներդրումների զբաղմունքի համար զիմաց. մասնաճիւղ Նոր Պաշարի գիմաց.
Գ Ա Հ Ի Բ Է Մ ՈՒՍԻՒ

Քաղաքի 1001 թիվը հասցանքներն մէջ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐԱՆԱԿ-Աշխարհի ամենէն ՄԵՄ վարձատրութիւնը փափագողաց ձրի կը զրկուի մեր Յուշակը ամեն չեղուէ

Իւրաքանչիւր Մինկեր մեքենայի վրայ փըշ.
տուել այս վաճառանիշը (marque).
ՔՍԱՆ ՄԻԼԻՈՆ մեքենաներ սպառած
Սահեղագործի ձրի դասեր և մեքենաներու
ձրի նորոգութիւնը դնողներու տան մէջ. Վճար.
ման դիւրութիւններու. Մինկեր կարի մեքենան.
ըը աշխարհի լաւագոյններն են. (29)

S. S T E I N
ԱՅԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Ս. ՇԹԵՅՆ
ՀԹԱՅԹԻՉ Ն. Բ. ԽՅԻՎԻՆ
ԱՌԱՋԱԷԼ ԻԱՏՐԱ. ԷՋՊԵՐԻԷ
Գլխավոր, Այրերու և Տղաներու
ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ
Գիները Զափաւոր են.
ՎԵՐԱՆՆ ՆՈՐԱՅՆԻՈՒԹԻՒՆ
Ներդրումների վերամբարձ (ասանսէօր)
ապրանքները բնակարան կը զրկուին.

ՀԵՌԱԳԻՐ
ՌՈՒՍԻԱ ՅԵՂԱՓՈՒ
Բեղադուր, 15 Նոյեմբեր
ՎԻՐՔԵԻ բաղնիքային յայտարարագիրը
(Բրոքլինգ) Ռուսիոյ մէջ լաւ աշխույ
քի գիտութիւն. Անոր դէմ կը հանեն Ֆին.
տնտեսայի օրինակը, որ պատեհ ժամանա.
կին եղած զիջումները հանգարտեցուցին.
Բաժնեւորական խորհրդին պատգամա.
ւորները արտեցին ընդհանուր գործադու
ընել կէս օրէն սկսեալ, Գրոշչուտի և Բա.
տնիոյ յեղափոխականներուն համակրանքի
իր նշան. Գործադուը մասնակի սկսած է
բոլոր մեծ գործարաններուն մէջ, և մեր
գողցին կապուած բոլոր երկաթուղիներուն
վրայ, բացի Մոսկուայիէն. Բեղադուրի և
Մոսկուայի հաղորդակցութիւնները կտրուած
են Եւրոպայի հետ. Գործադուը արագ.
րէն կը տարածուի. Բարձրատնտեսական առա.
ջընկէպ պաշտօնեայ Պ. ՎԻՐՔԵԻ քով գու.
մարտեցան, Խորհրդակցելու համար հոս
պաշտօնեայ վիճակ հրատարակելու օգտա.
կարութեան վրայ.
Լեւոն, 15 Նոյեմբեր
Ռինգլորի պալատը Յունաստանի
Թագաւորին տրուած հացկերոյթին, Լա.
ուրա Թագաւորը, բաժակաճառի մը մէջ
ըսաւ, թէ երկուսիկ է ընդունելով զայն,
որ այնքան բարեբաւօրէն կը կառավար
Յունաստանը այժմ ամենաբարգաւաճ. Հին
Յունաստանի փառաւոր լեզուին և պատ.
մաթեան ուսումը աւելի կը զօրացնէ մեր
համակրանքը և մեր բարեկամութիւնը ար.
դի Յունաստանին համար.
Եօրկիոս Թագաւորին Սիթի այցելու.
թիւնը և ճաղաքային պաշտօնատունը իրեն
տրուած ձաշկերոյթը տոթեմ եղաւ ժող.
ւորական համակրանքի ցոյցի մը. զէպի
Թագաւորին եղբայրը. (Եօրկիոս Թագաւորը,
Անգլիոյ Թագուհին, ինչպէս և Ռուսիոյ
Մայր Կայսրուհին ճոյր եղբայր են).

ՏԲԹ. ՕՎԱՍԻԱ
Որ իր ուսումը և փորձառու.
թիւնը ստացած է Բարիկի տաղ.
նակարդ հիւանդանոցներուն մէջ և
որ երեք տարուան միջոցին Գահիրէի
մէջ բաղնիքային յաճախողները շա.
հած է. շատ կարճ ժամանակի մը
մէջ կը դարձանէ նոր սկսած կամ
հինգած հոստիները, շիթախտը (կուլթ
միլիթեր), միզանցքի կծկումները,
փութիլոտառապը (սիսթիթ) և ծննդա.
կան և միզային գործարաններու
հիւանդութեանց հետեւանքները. կը
դարձանէ նաեւ սիֆիլիզը և մորթային
հիւանդութիւնները.
Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր ժա.
մը 9-12 կէս օր. 3-8 կէս
օրէ վերջը, իր բնակարանը Մէհմէտ
Ալի փողոց, Ամերիկեան գրափաճա.
ռանոցին վրան.

“ԲՈՒՌԻԷ ԵՐՐՈՔԵԷՆ”
LE COURRIER EUROPÉEN
Hédomadaire international
Rédaction et Administration;
280 boulevard Raspail, Paris.
Comité de direction: Bjørnstjerne
Bjørnson, Jacques Novicow, Nicolas
Salmeron, Gabriel Seailles, Charles
Seignobos, Giuseppe Sergi.
Rédacteur en chef, Louis Dumur.
Secrétaires
Arne Hammer et Charles Chanvin
Administrateur, R. Pierre

Իր վարչական մասնաժողովի ան.
դամներէն զատ աշխատակից ունի
Թօլոթոյ, Լոմպրօզօ, Ֆօն Պար, Ֆը.
րետերիք Բասի, Լըրուա-Պօլիէօ,
Պառօն Սույէմայու, Միթելիլիք, Բօլ
Ստան Լեն, Լեն, Լեն.
Ամեն երկրի մասին կը հաղորդէ
տեղեկութիւններ. Միջազգային քա.
ղաքական շարժումին հետեւի փափա.
քող ամեն անձի համար անհրաժեշտ
հարաթաթերթ մըն է.
Բաժանորդագին
Թրանսա' տարեկան 12 ֆր.
Ռարիշ երկիրներ 15 -
վեց ամիս' 8 ֆր. լորս ամիս' 4 ֆր.

ՄԻ ՃԱՇԷՔ !!!
Բայց միայն Կ. ՊՕԼՄԻՅ ճաշա.
անը. Ծարա-Ապարիւ-Աղիք. Եղիպ.
տական թատրոնին գիմացը, ուր պի.
տի գտնէք Արեւելեան ճաշակով եփ.
ւած համեղ կերակուրներ, լաւ սպա.
ռարկութիւն մը, կատարեալ մաքրու.
թիւն, և չափաւոր գիներ.
Փորձեցէք և գոհ պիտի մնաք.
Ճաշարանի անօրէնութիւնը բը.
նակարաններու մէջ ճաշկերպի պատ.
րաստութիւններ կը ստանձնէ լաւա.
գոյն պայմաններով.

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐԲ
L A N E W - Y O R K
ԱՄԵՆԱՅԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶՄԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.Ը
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին
— 000 000 —
Կը գործէ 82 կառավարութեանց հսկողութեան ներքեւ.
1903 Յունվար 1ին երաշխաւորեալ գոյքն է ֆրանք 1,827,000,000
ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐԲ 812,711 ապահովագրեալ ունի որը կը կազմեն Ընկե.
րութիւնը որոնց կը պատկանի բոլոր շահերն 1903ին ապահովագրելոց
վճարուած շահաբաժիններու գումարը ֆրանք 27,670,882.
ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐԲի տիեզերական բոխը մինչև հիմա ուրիշ որ եւ.
է Ընկերութենէ մը յանձնուած բոլորներէն աւելի անկաշկանդ.
եւ շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ
անվիճելի է, ըլլայ զբաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակ.
ներուն եւ պատճառին, անձնասպանութեան եւ մինչև իսկ պա.
տերազմի ատեն. Տիեզերական լաւ կ'երաշխաւորէ փոխառութիւն.
ներ երեք տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ առանց յետագայ
ապահովագրին հաշուի առնելու, այս փոխատուութեանց գումարները
զատ զատ նշանակուած են բոլորին մէջ, 30 օր պայմանաժամ
իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադ.
րեցնելէն մինչև 5 տարի վերստին նշանակելու առանձնաշնորհում, յե.
տամնայ ապահովագրիները 5 առ 100 տոկոսով հանգերձ վճա.
րելով, մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւանց կորուստ կայ. Ապահ.
վագրութեան երկարաձգումը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակա.
միջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ
պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ
առանց հաշուի առնելու անվճար մ'նացած ապահովագրիները.
ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐԲ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայման ալ ունի, որ աշխարհի
մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամենէն աւելի նպաստաւորն է.
Աւելի մանրամասնութեանց համար գիմել «Լուսաբեր» ի խմբագրատունը

ՏՕՔԲ. Ի. ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՀԱՐԱ ՔԱՄԵԼ, ԹԻԻ Յ, ԵՆՓԸՐՏՄ ԶՕԹԵԼԻ ԴԻՄԱՅԸ
Կը գործանէ տեղայի և լինտերու ամեն տեսակ հիւանդութիւններ
երեքարական և ուրիշ միջոցներով, ըստ նորագոյն և կատարելագործեա.
դրութեանց.
Կը պատրաստէ ոսկիէ ակօսներ և կամըշակներ (travaux aux ponts
et couronnes) որոնք առանց արհեստական քիմքի և առանց ամրացու.
ցիլ թելի (crochet) կ'ապահովեն արհեստական ակօսներու տոկոսնու.
թիւնը և տեղեկանութիւնը.
Նոյնպէս կը պատրաստէ քառուսէ լինտերով ակօսներ, և առանց
ցաւի կը քաշէ զնառուած ակօսները. լինտերու կամ ընդհանուր ջիղ.
րու վայրկեանական թմրութեամբ.
Յաճախողները կ'ընդունի ամեն օր, առտուան ժամը 9էն—իրիկուան 6

ՊԱՏԱՆԻ
Chigwell, London.
Պատկերազարդ ամսաթիւերթ.
Իւրաքանչիւր թիւի մէջ 10-12
պատկերներ կը գտնուին, տղոց հա.
մար խիստ հետաքրքրական.
Գին երկուք ու կէս Եթիլն. կէս Եթիլն.
երկուքն ալ կ'ընան սատցուիլ «Լուսաբեր» խմբագրատունէն.

ՊԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ԽՆԴՐՈՅ ԵՒ
ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
2 Հատոր, 676 էջերէ բաղկացեա
Դիմել Prof. G. Thoumaian
Chigwell, Essex.
Գին փոստի ծախքով երեք ու
կէս Եթիլն.